

CO_2 rapportage H1 2018

Halfjaarlijkse voortgangsrapportage voor de CO2-prestatieladder

Mourik Infra

Postbus 2
2964 ZG Groot-Ammers

Voorstraat 67
2964 AJ Groot-Ammers

Telefoon: 0184-66 72 00
Telefax: 0184-66 23 16
Email: mga@mourik.com
Website: www.mourik.com

Contactpersonen

Cora de Groot
Duurzaamheidsmanager
cdgroot1@mourik.com
+31-6-12 16 03 08

© Copyright augustus 2018, Mourik.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Mourik.

Inhoud

1. Inleiding **5**

2. Beleid en doelstellingen **6**

3. Basisgegevens **7**

3.1. Beschrijving van de organisatie *7*

3.2. Verantwoordelijkheden *7*

3.3. Energiestromen *7*

3.4. Basisjaar *7*

3.5. Rapportageperiode *8*

3.6. Verificatie *8*

4. Afbakening **9**

4.1. Organisatorische grenzen *9*

4.2. Wijzigingen organisatie *9*

5. Berekeningsmethodiek **10**

5.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren *10*

5.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek *10*

5.3. Uitsluitingen *10*

5.4. Opname van CO_2 *10*

5.5. Biomassa *10*

6. Directe en indirecte emissies **11**

6.1. Herberekening basisjaar en historische gegevens *11*

6.2. Directe en indirecte emissies 1 januari t/m 30 juni 2018 *11*

6.3. Trends *12*

6.3.1. Trend over de jaren per categorie 12

6.3.2. Trend over de jaren per bedrijfsonderdeel 12

6.4. Trend analyse *12*

6.4.1. Analyse van de CO_2-uitstoot van H1 2009 tot en met H1 2018 12

6.4.2. Analyse per emissiestroom 13

7. Reductiedoelstellingen en bijbehorende maatregelen **18**

7.1. Milieubeleid *18*

7.2. Voortgang algemene reductiedoelstelling *18*

7.3. Voortgang scope 1, 2 en 3 *19*

7.3.1 Scope 1 19

7.3.2 Scope 2 20
7.3.3 Scope 3 20
7.4. Projecten met CO2 gunningvoordeel *21*
7.5. Initiatieven *23*
Bijlage 1 Koppelingstabel **25**

1. Inleiding

Mourik is een betrouwbare partner die garant staat voor kwaliteit: “We doen wat we zeggen en we komen na wat we beloven”. We leveren niet alleen kwaliteit aan onze klanten en opdrachtgevers, maar we willen ook kwaliteit leveren aan ons personeel. Mourik hecht daarom veel waarde aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en zet zich al jaren in om dit in de praktijk te verwezenlijken.

Om dit ook aan te kunnen tonen, stellen we halfjaarlijks een CO_2-voortgangsrapportage op conform de ISO 14064-1. Een koppelingstabel is opgenomen in de bijlage.

De Mourik Infra bedrijven zijn alle gecertificeerd voor de ISO 14001 en CO_2-prestatieladder. In 2018 zijn de verschillende KAM afdelingen geïntegreerd in één HSEQ afdeling vanuit Mourik Infra met één uniform beleid. Het hoger management van Mourik Infra en onderliggende bedrijven committeert zich aan dit beleid en zal zich inzetten voor continue verbetering rondom de gekozen milieuaspecten, bijbehorende doelstellingen, beschikbaarheid van informatie, resources om de doelstellingen te bereiken en dat de stuurcyclus het gehele proces borgt en aanstuurt.

Dit document is opgesteld als onderdeel van het milieumanagementsysteem conform het Generieke Handboek van de CO_2-prestatieladder versie 3.0 om aan de eis 5.B.2. (en daaraan gerelateerde eisen) te voldoen.

Deze periodieke rapportage is opgesteld door de HSEQ coördinator en de HSEQ manager en beschrijft alle zaken zoals beschreven in § 7.3 uit de ISO 14064.

2. Beleid en doelstellingen

In 2015 zijn de Mourik Sustainability Goals 2020 opgesteld. Dit zijn de lange termijn doelstellingen die Mourik heeft geformuleerd op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Het is onze missie om te werken aan een duurzame leefomgeving, zodat onze (klein)kinderen ook nog in hun behoefte kunnen voorzien.

De focus op het gebied van duurzaamheid ligt op de lange termijn op het verminderen van de CO_2-emissies, efficiënt energiemanagement, het verduurzamen van de keten en het verlagen van het brandstofverbruik. Om dit proces te bewaken hebben we een aantal lange termijn doelstellingen geformuleerd.

Onze lange termijn doelstelling voor CO_2-reductie committeren wij aan de lange termijn doelstelling van de Europese Unie. De lange termijn besparingsdoelstelling voor Mourik Infra luidt daarom als volgt: “De besparingsdoelstelling voor de CO_2-emissies bedraagt 20% in 11 jaar ten opzichte van het basisjaar 2009, gerelateerd aan de omzet.”

Tevens willen we dit jaar wederom 100% gebruik maken van groene stroom.

De komende jaren willen we onze keten verduurzamen door in gesprek te gaan met onze opdrachtgevers over onderwerpen, zoals CO_2-reductie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Daarnaast willen we meer duurzame oplossingen aan gaan bieden aan onze opdrachtgevers. Ook onze leveranciers gaan we hierbij betrekken door in gesprek met ze te gaan en ze te stimuleren om duurzame alternatieven aan te bieden. Het verduurzamen van de keten moet een centraal onderdeel worden van stakeholdermanagement en omgevingsmanagement.

De komende jaren willen we werken aan efficiënter gebruik van transport, waardoor de negatieve effecten op het milieu en het ecosysteem zoveel mogelijk worden gereduceerd. Tevens wordt het grootste deel van onze CO_2-emissies door het brandstofverbruik veroorzaakt. Als we het brandstofverbruik reduceren, is de lange termijn doelstelling voor CO_2-reductie al grotendeels gehaald. We gaan ons brandstofverbruik met 15% verlagen in 2020 ten opzichte van het basisjaar 2009, gerelateerd aan de omzet.

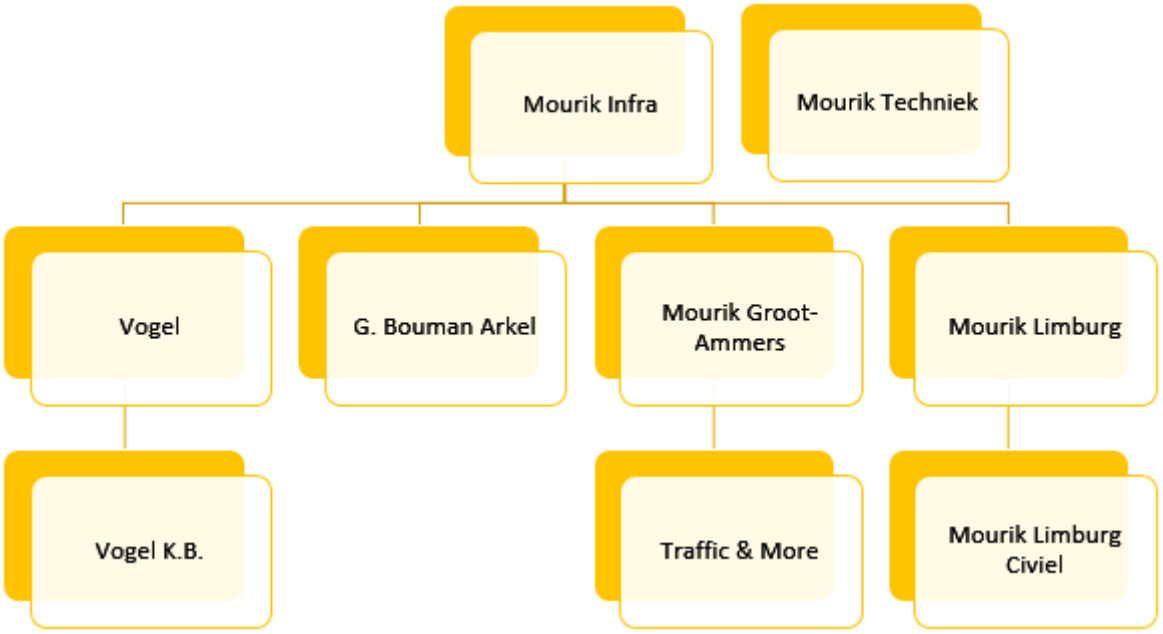
Binnen de Nederlandse Mourik bedrijven is de doelstelling gesteld om in 2035 energieneutraal te zijn. Dit wil zeggen dat er minimaal evenveel energie opgewekt wordt, als dat er verbruikt wordt.

3. Basisgegevens

3.1. Beschrijving van de organisatie

Op 1 januari 2014 is Mourik Infra B.V. opgericht, waardoor de verschillende Mourik bedrijven die actief zijn in de infrastructuur gebundeld zijn onder één besloten vennootschap (zie Figuur 1). Op deze manier kunnen we nog beter samenwerken en integrale projecten nog beter uitvoeren. Tevens biedt dit een extra voordeel voor onze Multisite certificaten. Door deze vanuit Mourik Infra centraal aan te sturen kan er efficiënter en effectiever worden gewerkt.

De volgende activiteiten behoren tot de scope van Mourik Infra: projectmanagement, ontwerp en realisatie, bouw- en woonrijp maken, uitvoeren van infrastructurele en industriële werkzaamheden met de disciplines: engineering, wegenbouw, betonreparaties, staal- en betonconserveringen, staalconstructies, werktuigbouw, milieutechniek, civiele techniek, verkeersmaatregelen en installatietechniek.

Figuur 1: Structuur van Mourik Infra B.V.

3.2. Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijken omtrent CO_2 management zijn vastgelegd in ons energiemanagementplan. De CO_2- en duurzaamheidscoördinator is verantwoordelijk voor het aansturen en coördineren van CO_2-management. Tevens ziet deze erop toe dat alle verantwoordelijke functionarissen hun verantwoordelijkheden naleven.

3.3. Energiestromen

Het bepalen van de energiestromen is conform GHG-protocol opgedeeld in scope 1, 2 en 3 energieverbruik. Het bepalen van de energiestromen is de eerste keer uitgevoerd door de bedrijfsprocessen goed te bestuderen. De in kaart gebrachte energiestromen worden per halfjaar geboekt en aanpassingen zijn in de rapportage in dit hoofdstuk opgenomen.

3.4. Basisjaar

Het basisjaar is 2009.

3.5. Rapportageperiode

Deze periodieke rapportage beschrijft de CO_2 -emissies in de periode 1 januari t/m 30 juni 2018. We brengen halfjaarlijks onze CO_2-emissies in kaart.

3.6. Verificatie

De verificatie wordt uitgevoerd door Deloitte en Energieconsult. De laatste verificatie door Deloitte is afgerond in maart 2018 betreffende de emissies en cijfers van 2017 conform GRI 4. Energieconsult heeft de verificatie afgerond in maart 2017 betreffende de emissies en cijfers van 2016 conform de ISO 14064-1.

4. Afbakening

4.1. Organisatorische grenzen

- Mourik Infra Boundary
    - G. Bouman Arkel B.V.
    - Mourik Groot-Ammers B.V.
        - Traffic & More Beheer B.V.
        - Mourik Cultuurtechniek B.V.
    - Mourik Limburg B.V.
    - Mourik Limburg Civiel B.V.
    - Mourik Techniek B.V.
    - Vogel B.V.
        - Vogel KB B.V.

Laterale methode is toegepast.

4.2. Wijzigingen organisatie

In deze paragraaf zijn veranderingen die worden veroorzaakt in de CO_2 uitstoot door aan- of verkoop van bedrijven of onderdelen daarvan vermeld.

Per januari 2014 is Mourik Infra B.V. opgericht waardoor de bedrijven die actief zijn in de infrastructuur en gecertificeerd zijn voor de CO2-prestatieladder gebundeld onder deze besloten vennootschap.

Per 1 januari 2015 heeft Mourik Bouw geen projecten meer. Per 1 januari 2016 is deze geheel uit de boundary verwijderd.

Per 1 januari 2016 is Mourik Cultuurtechniek toegevoegd als dochteronderneming van Mourik Groot-Ammers B.V.

Per 1 januari 2016 is Frees Services Utrecht BV een lege BV zonder verdere activiteiten, waardoor deze uit de boundary verwijderd is.

Per 1 januari 2017 is Traffic & More B.V. gewijzigd naar Traffic & More Beheer B.V.

5. Berekeningsmethodiek

5.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Deze periodieke rapportage is tot stand gekomen op basis van het reglement van de CO2-prestatieladder conform handboek 3.0 zoals gepubliceerd in juni 2015 door SKAO. De emissiefactoren conform het handboek 3.0 zijn geldig m.i.v. 1 januari 2015. De emissiefactoren zijn vastgesteld op basis van de website CO2emissiefactoren.nl, waarbij de wijzigingslijst van SKAO als leidend wordt beschouwd. Deze lijst is gelijktijdig gepubliceerd met handboek 3.0 waarin enerzijds de uitzonderingen bepaalt zijn t.o.v. een aantal emissiefactoren in vergelijking met CO2emissiefactoren.nl en anderzijds aangeeft of een factor wel dan niet met terugwerkende kracht in de tijd dient te worden doorgerekend.

5.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek

Zie paragraaf 5.1.

5.3. Uitsluitingen

Woon-werk verkeer is uitgesloten.

5.4. Opname van CO_2

Niet van toepassing

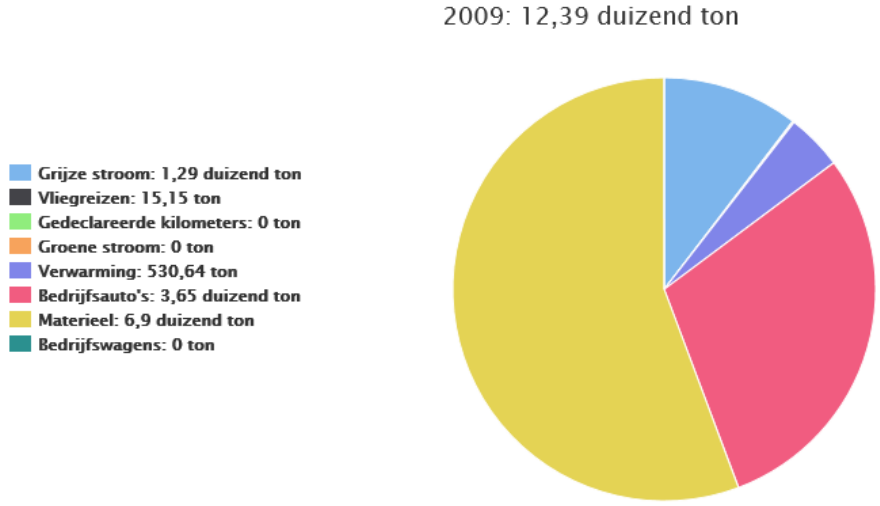
5.5. Biomassa

Niet van toepassing anders dan datgene wat standaard wordt bijgemengd in geleverde brandstoffen.

6. Directe en indirecte emissies

6.1. Herberekening basisjaar en historische gegevens

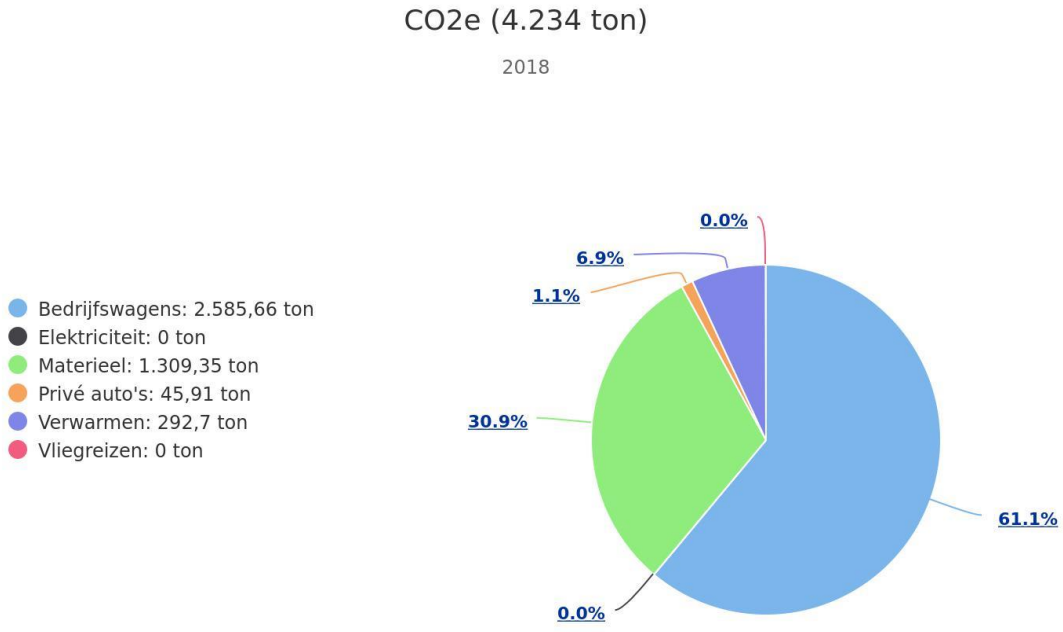
Het basisjaar berekend op basis van de meest actuele conversiefactoren is 2009. In de footprint (Figuur 2) zijn de onderliggende entiteiten met een aandeel van meer dan 50% meegenomen:
Frees Service Utrecht B.V., G. Bouman Arkel B.V., Mourik Bouw B.V., Mourik Groot-Ammers B.V., Mourik Limburg B.V., Mourik Limburg Civiel B.V., Mourik Techniek B.V., Traffic & More B.V., Vogel B.V., Vogel KB B.V., project Soesterberg.

6.2. Directe en indirecte emissies 1 januari t/m 30 juni 2018

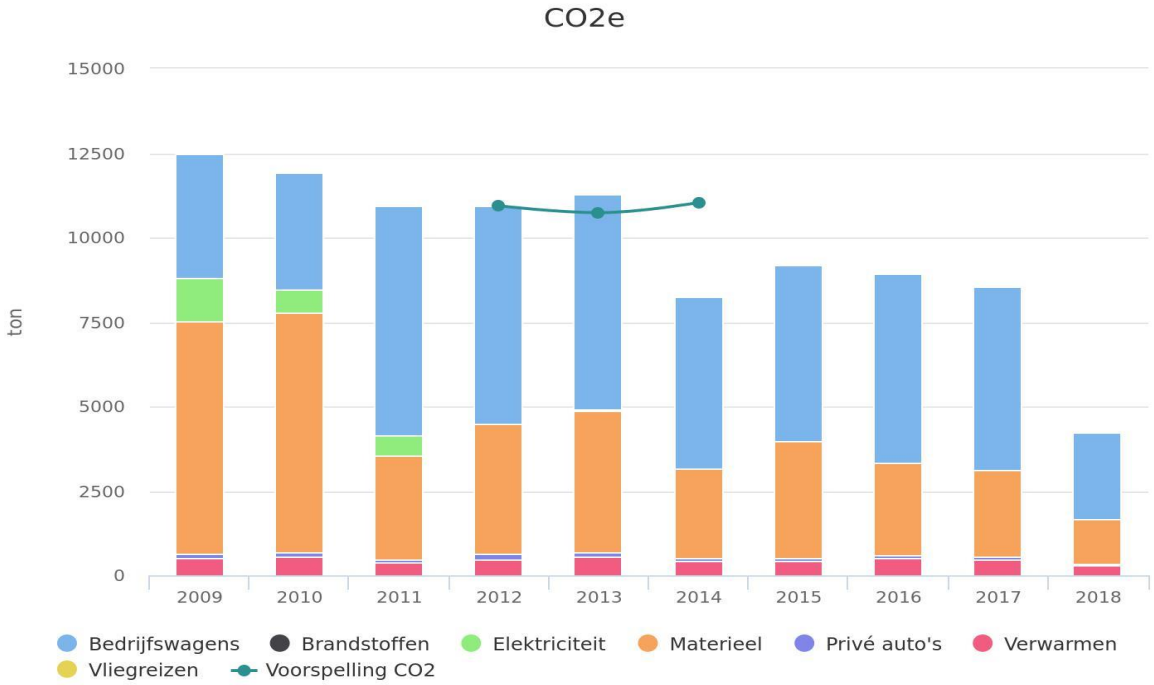
In de footprint (Figuur 3) zijn de onderliggende entiteiten met een aandeel van meer dan 50% meegenomen:

G. Bouman Arkel B.V., Mourik Groot-Ammers B.V., Mourik Limburg B.V., Mourik Limburg Civiel B.V., Mourik Techniek B.V., Traffic & More B.V., Vogel B.V., Vogel KB B.V., Mourik Cultuurtechniek B.V.

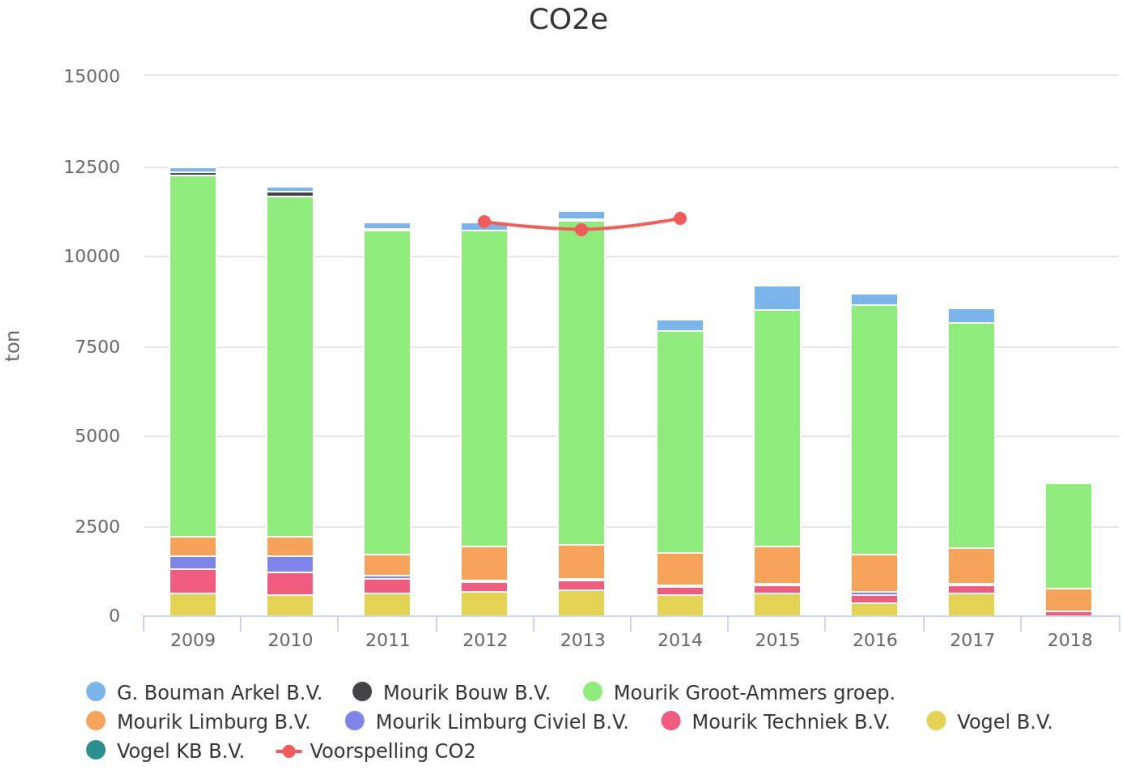

6.3. Trends

6.3.1. Trend over de jaren per categorie

6.3.2. Trend over de jaren per bedrijfsonderdeel

6.4. Trend analyse

6.4.1. Analyse van de CO_2-uitstoot van H1 2009 tot en met H1 2018

De grootste emissiestromen zijn de bedrijfswagens en het materieel (Figuur 3 en 4), waarbij we CO_2-uitstoot veroorzaken met ons brandstofverbruik. Het brandstofverbruik van het wagenpark en het materieel van S1 2018 is ongeveer gelijk gebleven in vergelijking met S1 2017 (Figuur 7).

Grijze stroom en verwarming waren grote emissiestromen in 2009. Op het moment maken we 100% gebruik van groene stroom, waardoor elektra geen aandeel heeft in onze footprint. De CO_2-uitstoot van verwarmen is afgenomen ten aanzien van 2017 (Figuur 4).

Mourik Groot-Ammers BV is verantwoordelijk voor circa 71,5% van alle CO_2-emissies en is daarmee de grootste verbruiker. Ten opzichte van het voorgaande jaar is dit nauwelijks veranderd, in 2017 was dit circa 70% (Figuur 5).

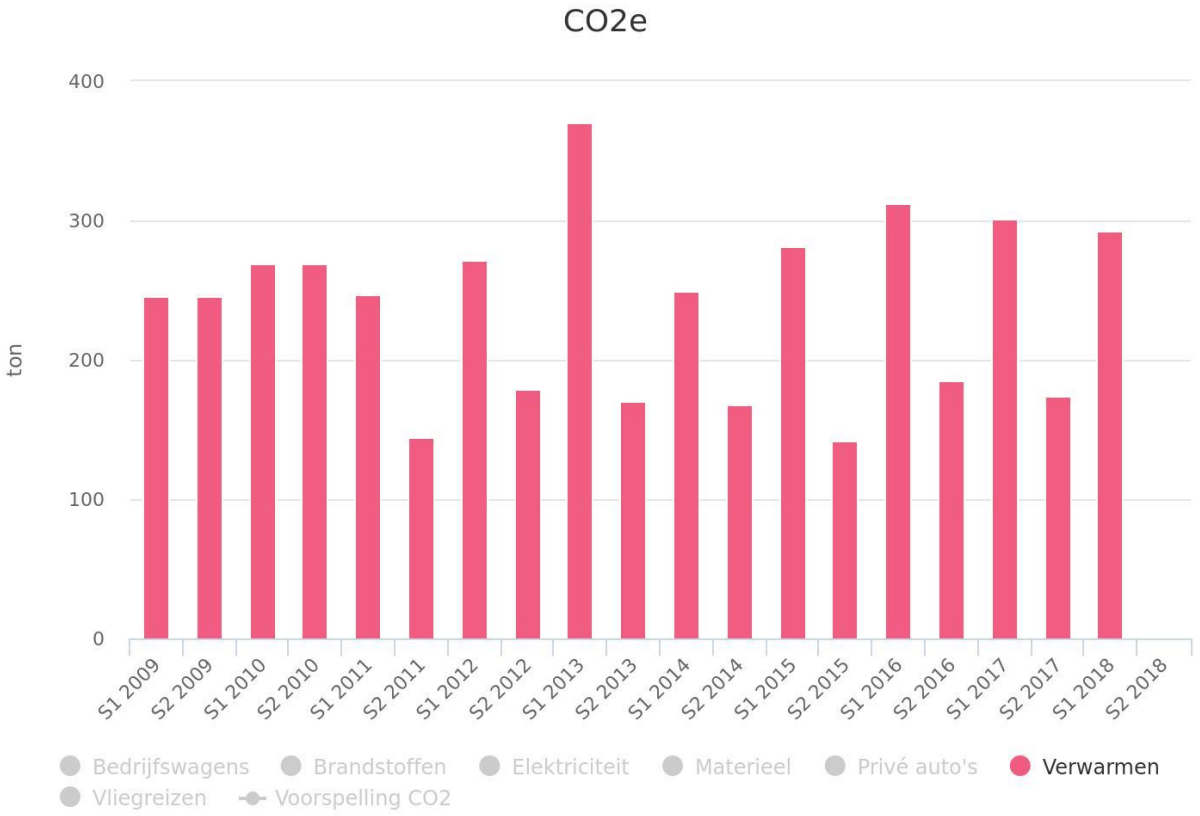
6.4.2. Analyse per emissiestroom

De analyse per emissiestroom is de vergelijking van de verschillende CO_2-emissiestromen van H1 2009 tot en met H1 2018.

Verwarming

Om onze gebouwen en panden te verwarmen, maken we gebruik van aardgas. In het afgelopen half jaar is het aardgas verbruik afgenomen ten opzichte van S1 2017 (Figuur 6). De winter van 2016 was één van de zachtste winters ooit, wat mogelijk heeft geleid tot de daling. Een mogelijke verklaring voor de toename vanaf 2016, ten opzichte van de voorgaande jaren is de uitbreiding van het aantal gebouwen bij Mourik Groot-Ammers BV dat aardgas verbruikt.

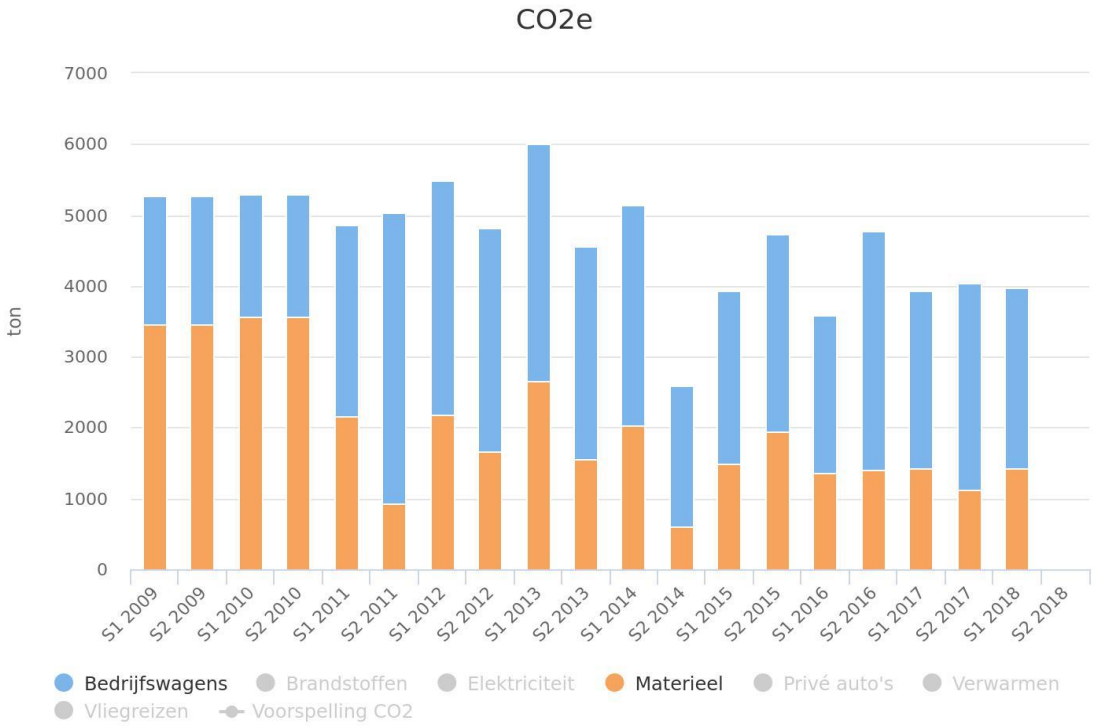
KNMI meldde het volgende over de winter van 2016/2017*: ‘’Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 3,8 °C tegen normaal 3,4 °C was de winter in haar geheel aan de zachte kant..”*

Bedrijfsauto’s en materieel

Het brandstofverbruik van het wagenpark en het materieel van S1 2018 is ongeveer gelijk gebleven in vergelijking met S1 2017 (Figuur 7). Dit jaar konden er helaas geen grafieken meer gemaakt worden

om onderscheid te maken tussen benzineverbruik, dieselverbruik en LPG verbruik. Daarom zijn de resultaten van vorige jaren ook weergegeven (t/m 2017) om weer te geven wat de trends zijn voor deze subgroepen (Figuur 8, 9 en 10).

Bedrijfsauto's voorgaande jaren:

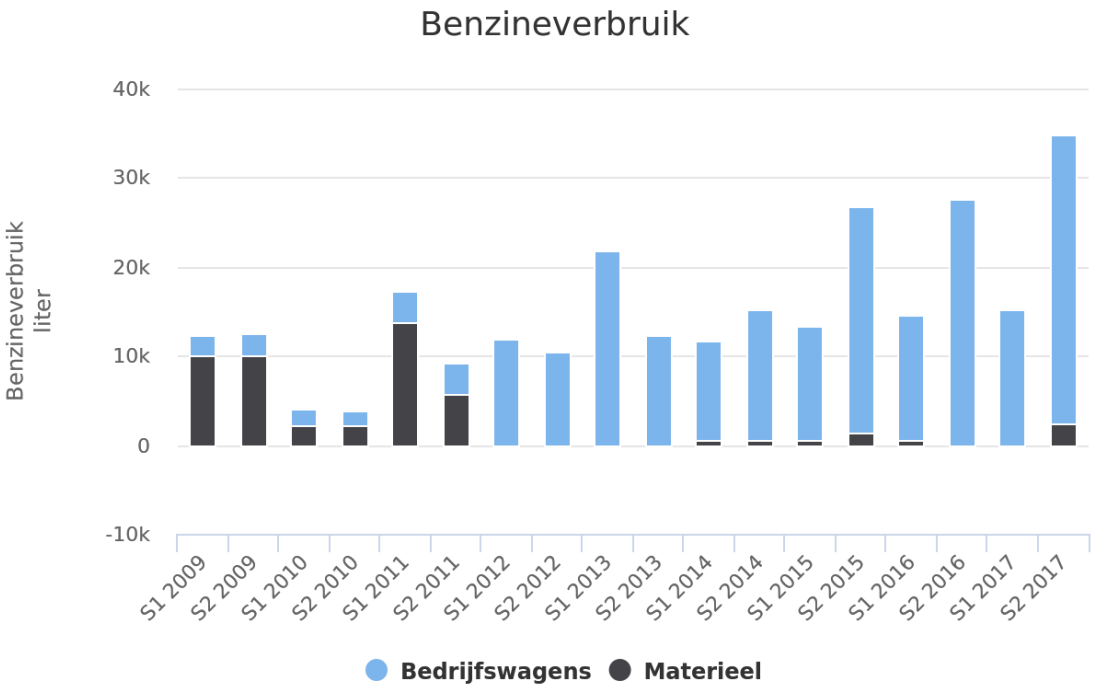
In 2017 was het benzineverbruik van de bedrijfsauto's afgenomen, ten opzichte van 2016 (Figuur 8). Een sluitende verklaring is niet te geven voor deze daling, omdat het brandstofverbruik van de bedrijfsauto's aan veel factoren onderhevig is. Hierbij moet u denken aan locatie van de projecten, reisafstand naar de projecten, flexibele inzet van personeel op verschillende locaties, rijgedrag van medewerkers en type auto. Wel wordt aandacht geschonken aan 'Het Nieuwe Rijden' waardoor efficiënter met brandstof wordt omgegaan.

Materieel voorgaande jaren:

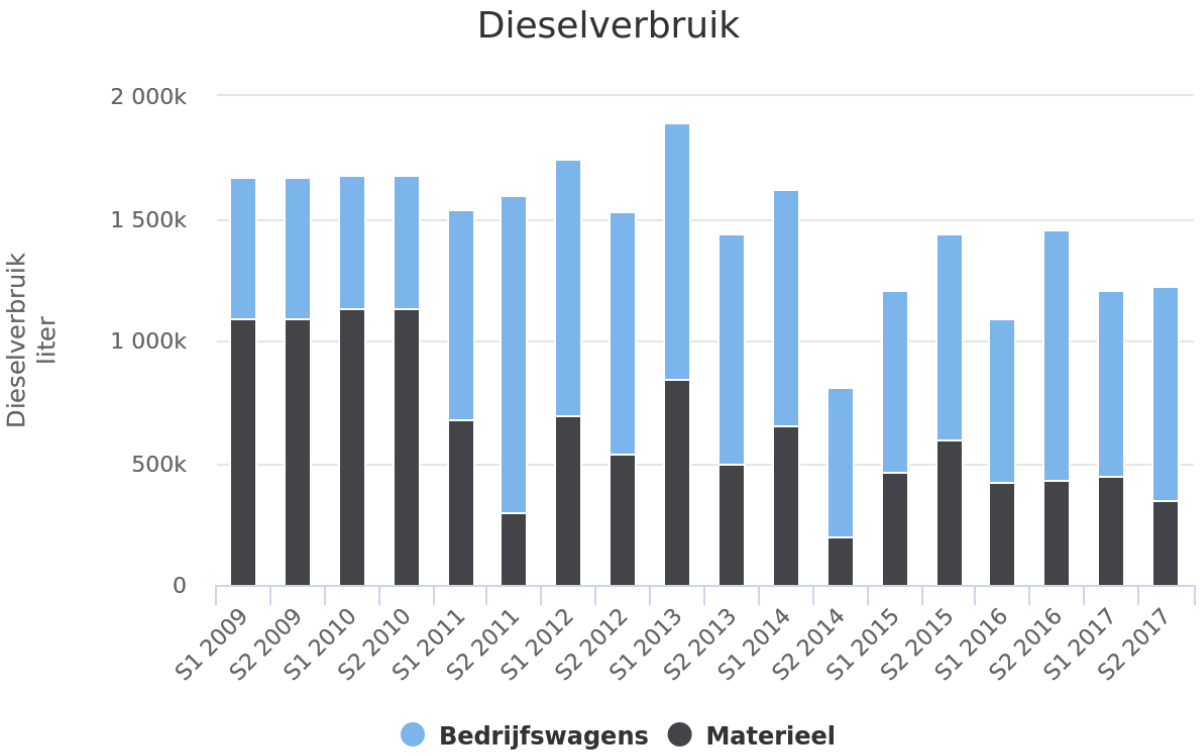
Om onze werkzaamheden uit te voeren, hebben we brandstof nodig. Dit is niet alleen onze grootste kostenpost, maar ook de meeste CO_2-uitstoot.

Begin 2017 is het brandstofverbruik ten opzichte van het eerste half jaar van 2016 ligt gestegen. Ten opzichte van 2015 en 2014 is er wel een daling.

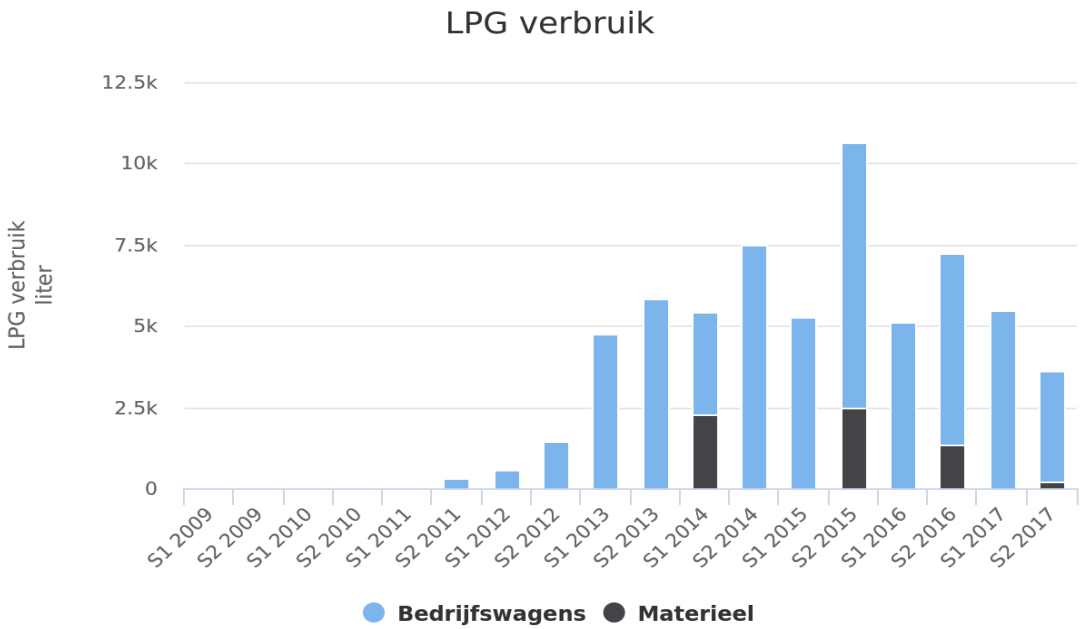
Een sluitende verklaring voor de fluctuaties in dieselverbruik van materieel (Figuur 9) is niet te geven, omdat dit aan vele factoren onderhevig is. Hierbij moet u denken aan weersomstandigheden, hoeveelheid werken, variatie van werkzaamheden, diefstal, hoeveelheid inhuur, type machine en ervaring van de machinist. We schenken veel aandacht aan het bewustzijn van onze medewerkers.

Het dieselverbruik van de bedrijfsauto's is in 2017 nagenoeg gelijk gebleven (Figuur 9), maar net als bij het benzineverbruik is hier geen directe verklaring voor te geven.

Het LPG verbruik van de bedrijfswagens is in S1 2017 afgenomen ten opzichte van de voorgaande jaren (Figuur 10). Het betreft een lichte daling en een sluitende verklaring is hiervoor niet te geven.

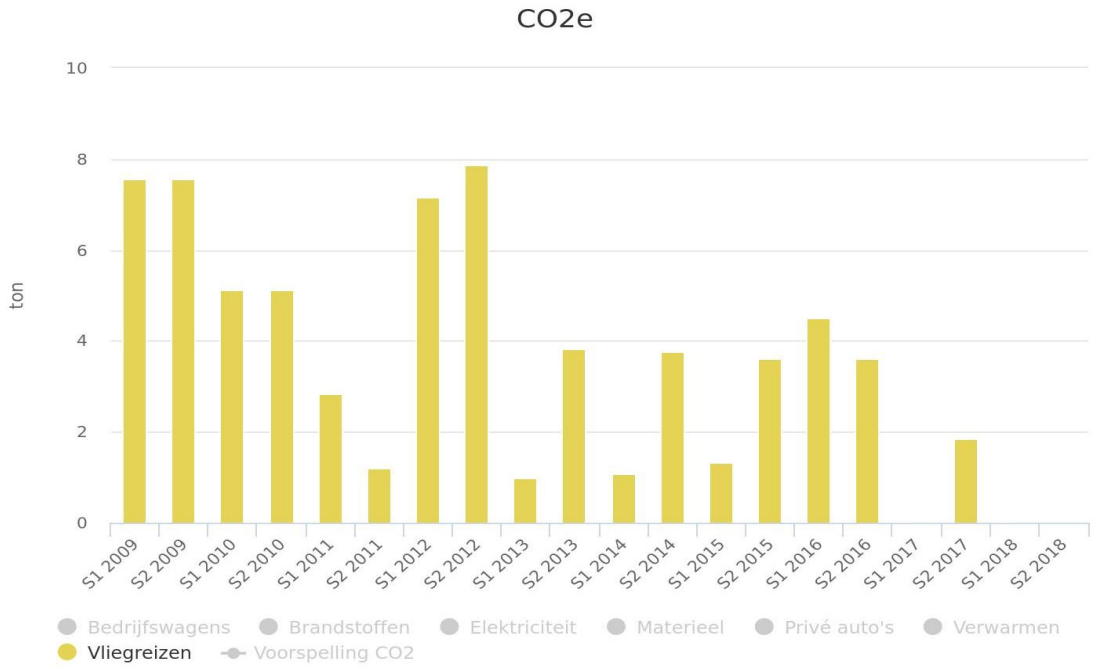

Elektriciteitsverbruik (Groene stroom)

Op het moment maken we gebruik van 100% groene stroom. Dit heeft een aanzienlijke reductie veroorzaakt. Daarnaast verbruiken we ook steeds minder elektriciteit. Dit komt door het verhoogde bewustzijn bij medewerkers die zuiniger met energie omgaan en door de zachtere winter.

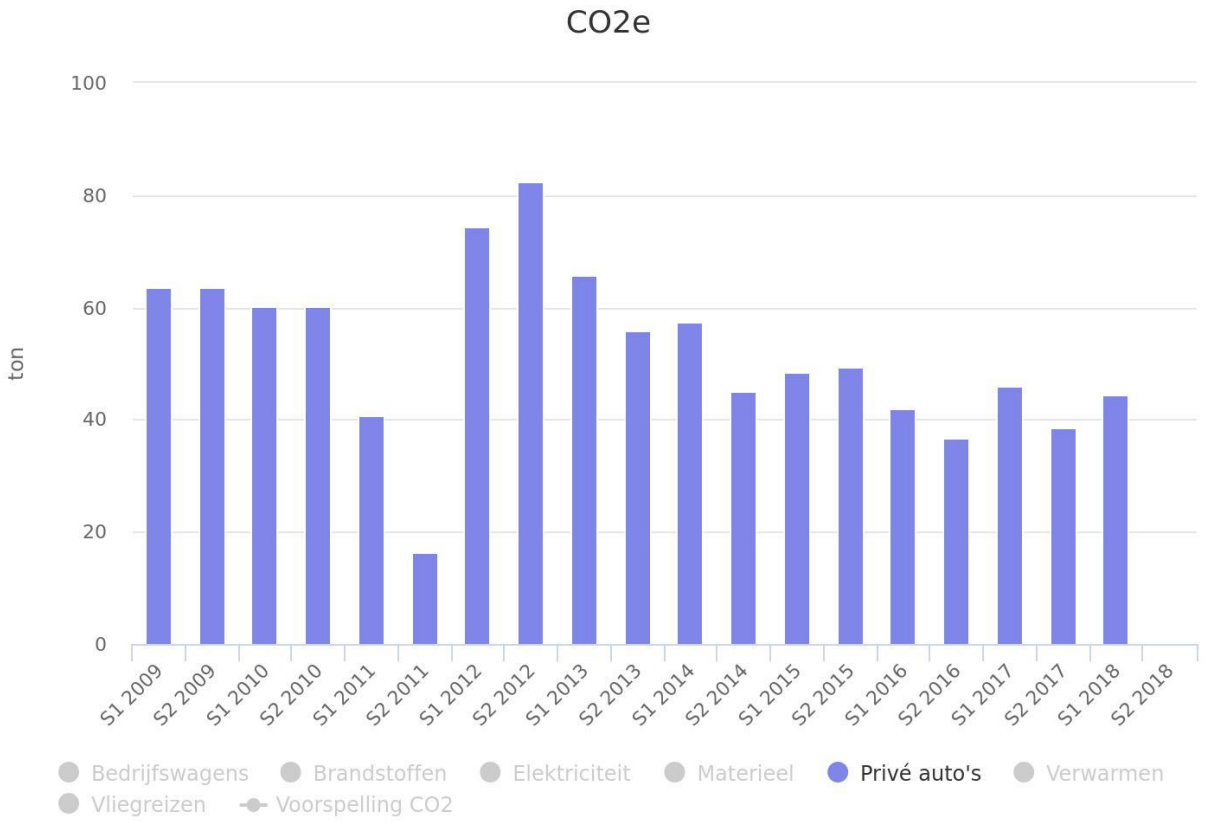
Vliegreizen

Zakelijke vliegreizen komen slechts incidenteel voor bij Mourik. In de CO_2 uitstoot voor vliegreizen is daarom ook geen betrouwbare trend te zien. Toch is de uitstoot van vliegreizen afgenomen in H1 2018, omdat er geen vliegreizen zijn geweest (Figuur 11).

Kilometers privé auto's

Een sluitende verklaring is niet te geven voor de trend die de emissies van gedeclareerde kilometers laten zien. Dit is afhankelijk van de projecten en medewerkers. Ten opzichte van S1 2017 is er een lichte daling (Figuur 12). Ten opzichte van de voorgaande jaren blijft er een daling, wat er dus op lijkt te wijzen dat er meer bewustwording onder de medewerkers is.

7. Reductiedoelstellingen en bijbehorende maatregelen

7.1. Milieubeleid

Lange termijn milieubeleid

De focus ligt op de lange termijn op het verminderen van de CO_2-emissies, efficiënt energiemanagement, het verduurzamen van de keten en het verlagen van het brandstofverbruik. Om dit proces te bewaken hebben we een aantal lange termijn doelstellingen geformuleerd.

- Het reduceren van de CO_2-emissies

De initiator van het reduceren van CO_2-emissie is de Europese Unie. Op de lange termijn (2020) wil de Europese Unie 20% minder CO_2-uitstoten ten opzichte van 1990. Onze lange termijn doelstelling voor CO_2-reductie committeren aan de lange termijn doelstelling van de Europese Unie. De lange termijn besparingsdoelstelling voor Mourik Infra luidt daarom als volgt: “De besparingsdoelstelling voor de CO_2-emissies bedraagt 20% in 11 jaar ten opzichte van het basisjaar 2009, gerelateerd aan de omzet.”

- Het beheersen en verminderen van het energieverbruik

We committeren ons aan de lange termijn doelstelling van Rijkswaterstaat om 2% energie per jaar te reduceren tot in 2020, gerelateerd aan de omzet.

Tevens willen we dit jaar 100% gebruik maken van groene stroom.

- Het verduurzamen van de keten

De komende jaren willen we onze keten verduurzamen door in gesprek te gaan met onze opdrachtgevers over onderwerpen, zoals CO_2-reductie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Daarnaast willen we meer duurzame oplossingen aan gaan bieden aan onze opdrachtgevers. Ook onze leveranciers gaan we hierbij betrekken door in gesprek met ze te gaan en ze te stimuleren om duurzame alternatieven aan te bieden.

Het verduurzamen van de keten moet een centraal onderdeel worden van stakeholdermanagement en omgevingsmanagement.

- Het verlagen van het brandstofverbruik

De komende jaren willen we werken aan efficiënter gebruik van transport, waardoor de negatieve effecten op het milieu en het ecosysteem zoveel mogelijk worden gereduceerd. Tevens wordt het grootste deel van onze CO_2-emissies door het brandstofverbruik veroorzaakt. Als we het brandstofverbruik reduceren, is de lange termijn doelstelling voor CO_2-reductie al grotendeels gehaald.

We gaan ons brandstofverbruik met 15% verlagen in 2020 ten opzichte van het basisjaar 2009, gerelateerd aan de omzet.

7.2. Voortgang algemene reductiedoelstelling

Om de lange termijn reductiedoelstelling te behalen van 20% in 2020 moet er jaarlijks minimaal 2% CO_2 bespaard worden. Door het nemen van maatregelen hebben we in het eerste half jaar van 2018 32% van onze CO_2-emissies bespaard ten opzichte van het eerste half jaar van het basisjaar. Dit is niet gerelateerd aan de omzet, dit bekijken we jaarlijks.

7.3. Voortgang scope 1, 2 en 3

Onderstaand de voortgang van de maatregelen, zoals beschreven in het Energie Management Actieplan voor Mourik Infra.

7.3.1 Scope 1

Emissiecategorie	Maatregel	Voortgang
Bedrijfswagens	Aanschaf van schone en zuinige auto's (enkel A en B labels)	Proces van continue verbetering.
Bedrijfsauto's	Aanschaf van elektrische auto's	Er worden geleidelijk aan meer elektrische auto's aangeschaft. Er moet nog verder onderzocht worden hoe dit verder opgezet kan worden.
Bedrijfsauto's	Continu controleren van de bandenspanning	Controle vindt bij iedere onderhoudsbeurt plaats.
Bedrijfsauto's	Wagenpark inzichtelijk maken om hierop te kunnen sturen	Gereed, volledige analyse van het wagenpark. In maart 2018 is deze lijst geactualiseerd.
Bedrijfsauto's	Medewerkers stimuleren om te carpoolen	Dit wordt steeds meer gedaan, maar is moeilijk meetbaar. Een voorbeeld is het Afsluitdijk project, deze is nu echter afgerond.
Bedrijfsauto's	Chauffeurs en medewerkers volgen de cursus 'Het Nieuwe Rijden'	Gesprek met de planner en personeelsfunctionaris gehad. De personeelsfunctionaris onderzoekt de mogelijkheden.
Bedrijfsauto's	Mogelijkheden onderzoeken voor het gebruik van 'Greenstatistics'	Mogelijkheden onderzocht, niet mogelijk.
Bedrijfsauto's	Brandstofverbruik medewerkers terugkoppelen en extra motiveren tot besparing	Geen nadere actie ondernomen.
Materieel	Bestuurders bewust maken van hun brandstofverbruik en rijgedrag	Gesprek gehad met H. Brekelmans en P. van Driel. Hierdoor inzicht verkregen in systemen. Concrete terugkoppeling moet nog gaan komen. Een pilot voor deze werkwijze wordt vanaf Q1 2018 gehouden bij het Meerjarig Onderhoud project. Ook kan er vanuit Mourik Techniek en planning een terugkoppeling gegeven worden op het rijgedrag van chauffeurs. Dit wordt verder opgezet in 2018.
Materieel	Machinisten volgen de cursus 'Het Nieuwe Draaien'	Gesprek met de planner en personeelsfunctionaris ingepland. De personeelsfunctionaris onderzoekt de mogelijkheden
Materieel	Bij vervanging of nieuwkoop, enkel schone en zuinige motoren inkopen	Zuinig materieel wordt structureel ingekocht.
Materieel	Uitvoeringsmaatregelen op transport en planning	Paul betrokken bij het initiatief met onderaannemers. Momenteel wordt naar mogelijkheden gezocht om uitvoerings-maatregelen op transport en planning genomen kunnen worden.
Materieel	APEX	Doorgevoerd
Materieel	Inkoop van elektrisch materieel	Onderzoek loopt.
Materieel	Vervolg onderzoek naar duurzame brandstoffen	Pilot bij het Meerjarig onderhoud project in 2018.

7.3.2 Scope 2

Emissiecategorie	Maatregel	Voortgang
Elektra	Jaarlijkse analyse van energierekeningen van alle gebouwen	Slimme meters waardoor we wekelijks inzicht hebben in onze verbruiken. Op het moment loopt een pilot om de energierekening te verlagen voor MGA en MT.
Elektra	Update inventarisatie verbruikers voor alle gebouwen	Begin 2017 middels energiebeoordelingen gedaan.
Elektra	Energielabels van de gebouwen inventariseren	Geen voortgang. In 2018 verder naar kijken.

7.3.3 Scope 3

De voortgang van scope 3 beschrijven we aan de hand van de keteninitiatieven die voortkomen uit de opgestelde ketenanalyses.

Keteninitiatief: Renoportalen

Het hergebruik van verkeersportalen resulteert in 70% CO_2-reductie. Wij kijken naar het ontwerp en de toepassing van andere materialen om nog meer te reduceren. In de afgelopen jaren hebben we diverse ontwerpen en materialen onderzocht om de CO_2-uitstoot verder te reduceren. Daarnaast willen we de afzetmarkt van de renoportalen vergroten in het kader van de circulaire economie. In 2017 waren 41% van de geplaatste portalen renoportalen, in totaal zorgde dit voor een reductie van 420,2 ton CO_2. Hiermee is de doelstelling vanuit het Plan van Aanpak voor dit keteninitiatief (35%) behaald maar de doelstelling voor 2017 om 50% renoportalen toe te passen niet. Volgend jaar zal onderzocht worden hoe de afzet voor de renoportalen verder vergroot kan worden.

De cijfers van 2017 rapporteren we bij de jaarlijkse verslaglegging.

Jaar	Totaal	Reno	% reno	Reductie CO2 ton
2009	105	24	23%	458,4
2010	68	24	35%	458,4
2011	86	26	30%	496,6
2012	92	30	33%	573,0
2013	25	13	48%	248,3
2014	22	12	46%	229,2
2015	15	6	40%	114,6
2016	63	32	49%	611,2
2017	54	22	41%	420,2
Totaal	**530**	**189**	**38%**	**3.610**

Keteninitiatief: COlt®-asfalt

Dit is een nieuw initiatief waarbij we een laag temperatuur asfalt hebben in ons leveringspakket dat minder CO_2 uitstoot genereert door:

- Lagere verwerking temperatuur

- Langere levensduur
- Minder onderhoud
- Lagere rolweerstand voor voertuigen
- Lager lawaai niveau

In 2017 hebben 2.682 ton COlt®-asfalt geproduceerd. Hierdoor realiseren we een reductie van 240 ton CO_2 over een termijn van 20 jaar, vanaf aanleg tot onderhoud. COlt asfalt is een relatief duur product voor onze opdrachtgevers. We hebben daarom in 2017 gewerkt om de andere mengsels uit de duurzame asfalt portofolio op de markt te zetten.

	Tonnen asfalt geproduceerd	**CO_2-reductie (ton CO_2)**
2012	3.930	655
2013	4.280	713
2014	16.772	2795
2015	7.950	1325
2016	5.373	432
2017	2.682	240
Totaal	40.987	6.160

Ons duurzaam asfalt productportofolio is in 2016 uitgebreid met een aantal nieuwe mengsels, zoals Lynpave, COlt Light, Melt-asfalt. Lynpave is een biobased product. COlt ligt heeft een witte steenslag, waardoor er minder OV nodig is en uiteindelijk minder energie. Melt-asfalt vriest niet aan, waardoor er niet meer gestrooid hoeft te worden. Door de toepassing van Lynpave hebben we in 2017 een reductie weten te behalen van 157,96 ton CO_2.

Daarnaast is er in 2017 nog een mengsel toegevoegd aan de duurzame asfalt productportofolio, namelijk Lignine. Dit is een biobitumen dat gemaakt is van een afvalproduct uit de papierindustrie. In 2017 is er 747 ton Steenmastiekasfalt met Lignine toegepast en in 2018 zal duidelijk worden wat voor CO_2-reductie dit zal opleveren. Hiermee is de doelstelling om de duurzame asfalt productportofolio uit te breiden behaald. Volgend jaar zal er weer toegewerkt worden naar een kwantitatieve doelstelling rondom de in tonnen geproduceerde producten uit de duurzame asfalt productportofolio.

7.4. Projecten met CO2 gunningvoordeel

In 2017 waren er 5 projecten met CO_2-gunningsvoordeel actief. Het project Groot onderhoud uitwateringssluizen Afsluitdijk is in oktober van 2017 afgerond. Voor de overige projecten zijn de specifieke doelstellingen en maatregelen opgenomen in het CO_2-projectplan. Deze worden opgesteld per project en dragen bij aan de totale reductiedoelstelling van Mourik Infra om in 2020 20% van de CO_2-uitstoot te hebben gereduceerd. Het voortgangsrapport van elk van deze projecten zijn op aanvraag beschikbaar. In de onderstaande tabel kan de CO_2-footprint en uitgevoerde en geplande reductiemaatregelen per project gevonden worden.

Projecten	**CO_2-uitstoot 2017**	**Reductiemaatregelen**
Omlegging A9 Badhoevendorp	155.001 ton CO2 (99% door transport asfalt).	Een aantal voorbeelden zijn de focus op bewustwording, Het Nieuwe Frezen, Draaien en Rijden, inzet van 100% groene stroom, LED bouwverlichting en efficiënt plannen.
Groot onderhoud Sluis- en gemalencomplexen Delden (Hengelo)	Buitenwerk begint april 2018.	Een aantal voorbeelden zijn de inzet van elektrische voertuigen, efficiënt plannen en energiezuinig pompen. In 2018 zal de focus liggen op het inzichtelijk maken van het verbruik.

Meerjarig onderhoud West-Nederland-Zuid	96,12 ton CO_2	Een aantal voorbeelden zijn het gebruik maken van 100% groene stroom en de inzet van euro 6 vrachtwagens en afzet bots. In 2017 is er gefocust op het inzichtelijk maken van het verbruik. Gepland voor 2018: • Verbruik per team inzichtelijk maken • Cursus Het Nieuwe Rijden • Pilot met GTL en Eco Fuel
Meerjarig onderhoud Zuid-Nederland-West	In 2017 nog opgenomen in de CO_2 footprint van MJO West-Nederland-Zuid.	Een aantal voorbeelden zijn het gebruik maken van 100% groene stroom en de inzet van euro 6 vrachtwagens en afzet bots. Gepland voor 2018: • Inzet Eco Fuel (als de ervaring op MJO West-Nederland-Zuid goed is). • Cursus Het Nieuwe Rijden

In het eerste half jaar van 2018 hebben we Badhoevedorp A9 afgesloten middels een eindrapportage. In de rapportage van 2018 zullen we de voortgang melden van de drie lopende projecten.

7.5. Initiatieven

Keteninitiatief: Het reduceren van het brandstofverbruik in de keten

Mourik Groot-Ammers BV is gecertificeerd op de CO_2-prestatieladder niveau 5. Wij moeten, om aan de eisen van dit certificaat te voldoen, halfjaarlijks onze CO_2-footprint opstellen. Wij vinden het niet voldoende om enkel onze eigen CO_2-footprint in kaart te brengen, omdat dit niet een volledig beeld geeft van de CO_2-uitstoot die bij de uitvoering van onze werkzaamheden veroorzaakt wordt. Wij maken gebruik van onderaannemers die een deel van onze werkzaamheden uitvoert, maar deze CO_2-uitstoot is conform de systematiek van de CO_2-prestatieladder niet meegenomen in onze CO_2-footprint.

Daarnaast eist de CO_2-prestatieladder (van bedrijven die op niveau 5 gecertificeerd zijn) dat wij jaarlijks de CO_2-footprint van onze leveranciers en onderaannemers opvragen om deze vervolgens te archiveren. Wij vinden dit niet voldoende en hebben daarom zes van onze onderaannemers uitgenodigd voor een kick-off sessie. Voor dit initiatief zijn bedrijven uit de GWW uitgenodigd die op een regelmatige basis voor Mourik werken en die ook onderdeel uitmaken van 80% van de inkoopomzet.

De focus van dit initiatief ligt op het reduceren van het brandstof verbruik en daardoor de CO_2-uitstoot.

Totaaloverzicht

Initiatief	Initiatiefnemer	Deelnemers	Korte omschrijving	Status
CO_2-projectplan	C.E.V.	Mourik Groot-Ammers BV en andere bedrijven	Een standaard format voor projecten met CO_2-gunningvoordeel	Actief
Werkgroep Beleid & Regelgeving	Het ministerie, Stichting Natuur & Milieu en BMWT	Mourik Groot-Ammers BV en andere bedrijven en overheden	-Mogelijkheden in het aanbestedingsproces om duurzame gedragsverandering, de inzet van zuinige en schone mobiele werktuigen en brandstoffen te stimuleren; -Mogelijkheden voor CO_2-labeling en normering van mobiele werktuigen; -Mogelijkheden voor subsidie op de ontwikkeling en aanschaf van zuinige/innovatieve mobiele werktuigen.	Actief
Klankbordgroep 'Het Nieuwe Draaien en Aanbesteden'	Rijkswaterstaat	Mourik Groot-Ammers BV en andere bedrijven en overheden	Het ontwikkelen van duurzame inkoopcriteria voor mobiele werktuigen.	Actief
Werkgroep 'Materieel en Brandstoffen	Het ministerie, Stichting Natuur & Milieu en BMWT	Mourik Groot-Ammers BV en andere bedrijven en overheden	-Grote gemeenten en bouwbedrijven gaan praktijkproeven starten om alternatieve en duurzame brandstoffen te gebruiken in mobiele machines; -Bouwbedrijven nemen deel aan initiatieven om de aanschaf van duurzame energiezuinige mobiele werktuigen en brandstoffen te stimuleren bij onderaannemers en materieeldiensten, zoals bijvoorbeeld hybride technieken, toepassing van starre verbindingen, toepassing van LED-techniek.	Actief
Keteninitiatief Renoportalen	Mourik Limburg BV	Rijkswaterstaat	Het hergebruiken van portalen.	Actief
Keteninitiatief COLT-asfalt	Mourik Groot-Ammers BV	Op aanvraag bekend	Het toepassen van een asfaltmengsel met een langere levensduur, verminderde geluidsoverlast en lagere verwerkingstemperatuur.	Actief
MVO-overleg met leveranciers	Mourik Groot-Ammers BV	De Hamer, MBI, Dyka en T&F	Stimuleren van duurzaamheid en CO_2 reductie bij leveranciers	Gestopt 01/2018

Het reduceren van het brandstofverbruik in de keten	Mourik Groot-Ammers BV	Huigevoort, Gebr. Van Breda, G. van Dijk, van der Spek, van Bijl & Heierman, P&G	Stimuleren van duurzaamheid en CO_2 reductie (voornamelijk brandstofreductie) bij onderaannemers	Actief
Sectorinitiatief 'Bewust en verantwoord energieverbruik'	Mourik Infra BV	Den Hartog, Baars, de Kuiper, Blauwzaam, Stimular, Mourik Services, van der Ven, GKB, van den Noort etc.	Een initiatief om in de lokale omgeving energie te besparen.	Actief

Bijlage 1 Koppelingstabel

Naam	§ 7.3 ISO 14064-1	Periodieke rapportage
Inleiding	p	§ 1
Basisgegevens		
Beschrijving van de organisatie	a	§ 2.1
Verantwoordelijkheden	b	§ 2.2
Basisjaar	j	§ 2.3
Rapportageperiode	c	§ 2.4
Verificatie	q	§ 2.5
Afbakening		
Organisatorische grenzen	d	§ 3.1
Wijzigingen organisatie		§ 3.2
Berekeningsmethodiek		
Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	l,n	§ 4.1
Wijzigingen berekeningsmethodiek	m	§ 4.2
Uitsluitingen	h	§ 4.3
Opname van CO2	g	§ 4.4
Biomassa	f	§ 4.5
Directe en indirecte emissies		
Herberekening basisjaar en historische gegevens	j,k	§ 5.1
Directe en indirecte emissies	e, i	§ 5.2
Trends		§ 5.3
Voortgang reductiedoelstellingen		§ 5.4
Maatregelen komende periode		§ 5.5
Onzekerheden	o	§ 5.6
Medewerker bijdrage		§ 5.7

Gerelateerd aan §7.3 uit ISO 14064-1